

Μνήμων

Τόμ. 8 (1982)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΣΣ

ΣΠ. ΑΣΔΡΑΧΑΣ: Φορολογία και έκχρηματισμός στην οικονομία των βαλκανικών χωρών (15ος-16ος αι.) ● ΑΝΤ. ΛΙΑΚΟΣ: Οι φιλελεύθεροι στην επανάσταση του 1862. 'Ο πολιτικός σύλλογος «Ρήγας Φεραίος» ● ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΑΡΔΑ: Πολιτισμικοί στρατηγικοί στην 'Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα ● ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΛΑΣΣΗ: 'Η συμμετοχή των 'Εκπαιστών στα 'Ορλωφικά (1770) και ή αντίδραση της Βενετίας ● ΑΛΕΚΑ ΜΠΟΥΤΖΟΥΒΗ - ΜΠΑΝΙΑ: Τό Καποδιστριακό κόμμα 1832-1833. 'Από την ήττα στον παραγκωνισμό και την καταδίωξη ● Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑΣ: Συγκριτισμός ● ΟΛΓΑ ΓΚΡΑΤΖΙΟΥ: Τό μονόφυλλο του Ρήγα του 1797. Παρατηρήσεις στη νεοελληνική εικονογραφία του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου ● Γ. ΜΟΥΡΕΛΟΣ: 'Η προσωρινή Κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης και οι σχέσεις της με τους συμμάχους (Σεπτέμβριος 1916-Ιούνιος 1917) ● Η. FLEISCHER: Νέα στοιχεία για τη σχέση Γερμανικών άρχων κατοχής και Ταγμάτων 'Ασφαλείας ● Ε. ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ: Τό πρόβλημα των γενεαλογιών στην 'Ιστορία ● Π. ΜΙΧΑΗΛΑΡΗΣ: 'Η έμπορικé έταιρικé συνεργασία του βενετικού οίκου Ταρωνίτη - Θεοτόκη και των αδελφών Γ. και Θ. Παργιβαλάν (1732-1737). ● ΑΡ. Κ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ενα άγνωστο έπιστόμιο και μία Ελληνική μαρτυρία για τό πάροισμα του Lenke από τη Τουρκία της Θεσσαλίας ● Γ. ΚΟΚΚΩΝΑΣ: 'Ισοκράτους λόνοι τρέας: Φλωρεντία c. 1495 ή Ρώμη c. 1517; Γέρω από μία διάφθορα στον Legrand. ● Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ: 'Η άσημαντη μαρτυρία ● Γ. ΜΠΟΚΟΣ: Συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με την πρόταση του Π. Μαρκίδη-Πούλιου για έγκατάσταση τυπογραφείου στα 'Επτάνηρα ● Τ. Ε. ΣΚΑΛΕΝΙΤΗΣ: Βιβλιολογικά Α' ● Χ. ΛΟΥΚΟΣ: 'Η έννοιαση προσόδων κατά την Καποδιστριακή περίοδο. ● ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1977

ΑΘΗΝΑ 1980 - 1982

Η ΑΣΗΜΑΝΤΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ

doi: [10.12681/mnimon.253](https://doi.org/10.12681/mnimon.253)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΒΕΡΕΜΗΣ Θ. (1982). Η ΑΣΗΜΑΝΤΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ. *Μνήμων*, 8, 318-321. <https://doi.org/10.12681/mnimon.253>

Οί παραπάνω ένδειξεις ένισχύονται άποτελεσματικά και άπό τήν εξέταση τοῦ χαρτιοῦ· τουλάχιστον γιά τόν πρῶτο αἰώνα τῆς τυπογραφίας, τὸ χαρτί θεωρεῖται άπό τή σύγχρονη Βιβλιογραφία ²⁰ πολύτιμο στοιχείο γιά τόν πρόσδιορισμό τοῦ χρόνου ἀλλά και τοῦ τόπου ἐκτύπωσης. Στόν Ἰσοκράτη βρίσκει κανεῖς δύο ὑδατόσημα· τὸ πρῶτο (δίκλωνη γοργόνα μέσα σὲ κύκλο) ποὺ δὲν ταυτίζεται ἀκριβῶς μὲ κανένα ἀπὸ τὰ γνωστά, εἶναι ὅμοιο μὲ τὸ 13886 τοῦ Briquet ²¹ ὁ ὁποῖος τὸ τοποθετεῖ στὴ Ρώμη τὸ 1515· φυσικά δὲν ἔχει σχέση μὲ τὰ ὑδατόσημα τῶν βιβλίων τοῦ Αἰῶνα, ἀλλὰ δὲ στάθηκε δυνατό νὰ έντοπιστεῖ οὔτε στά ἀντίτυπα τῶν βιβλίων τοῦ Γυμνασιακοῦ τυπογραφείου ποὺ ὑπάρχουν στίς Ἀθηναϊκὲς Βιβλιοθήκες. Τὸ δεύτερο ὅμως (βούκινο σὲ κύκλο) ²² εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο μὲ τὸ μοναδικὸ ποὺ βρίσκουμε στά βιβλία τοῦ Γυμνασίου ποὺ τυπώθηκαν τὸ 1517 - 18 (Legrand I 56, 59, 60).

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΩΝΑΣ

Η ΑΣΗΜΑΝΤΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἀπὸ τίς πηγὲς τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ μεσοπολέμου ποὺ ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀπουσιάζουν (μὲ σημαντικότερη ἐξαίρεση τὸ ἡμερολόγιο τοῦ Ι. Μεταξᾶ) οἱ μαρτυρίες ποὺ ἀποδίδουν τίς λιγότερο κολακευτικὲς ὁψεις τῆς δράσης δημοσίων προσώπων.

Ἄν ἐξαιρεθοῦν κάποιες ἀθέλητες ἀποκαλύψεις ποὺ ὀφείλονται στὴν ἀφέλεια μᾶλλον παρά στὴν ἱστορικὴ ἀντικειμενικότητα τῶν συγγραφέων τους, τὰ παραλειπόμενα τῶν αὐτοβιογραφικῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν ἀγιογραφικῶν βιογραφιῶν, βρίσκονται κυρίως σὲ ἀρχεῖα μὲ προσωπικὲς ἀλληλογραφίες. Ἡ ἀναφορὰ στίς μαρτυρίες αὐτὲς ὅταν δὲν γίνεται μὲ τὴ διάθεση τοῦ ὠτακουστῆ ἐνὸς ἱστορικοῦ κουτσομπολιοῦ ἢ μὲ κάποια ἄτοπη ἠθικολογικὴ πρόθεση, προσφέρουν ένδιαφέροντα στοιχεῖα γιά ὀρισμένα φαινόμενα τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Ὅταν μάλιστα ἡ συχνότητα τοῦ φαινομένου δὲν περιορίζεται στίς περιπτωσιολογικὲς ἰδιοτυπίες ὀρισμένων προσωποποιήτων, τότε εἶναι δυνατό νὰ ὀδηγηθοῦμε σὲ συμπεράσματα μὲ εὐρύτερο θεωρητικὸ ένδιαφέρον.

Οἱ 20 ἐπιστολὲς καὶ σημειώματα τοῦ Γεωργίου Κονδύλη πρὸς τὸν

20. Philip Gaskell, *A new introduction to Bibliography*, Oxford 1979³, σ. 319.

21. C. M. Briquet, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600*, Leipzig: Verlag von Karl W. Hiersemann, 1923².

22. Briquet, ἀρ. 7855.

Ἰωάννη Κουντουριώτη πού γράφτηκαν ἀπὸ τὸ 1924 ὥς τὸ 1933 ἔχουν ἀποκλειστικὰ ρουσφετολογικὸ χαρακτήρα. Ὁ Ἰωάννης Κουντουριώτης, ἀδελφὸς τοῦ ναυάρχου καὶ πρώτου Πρόεδρου τῆς ἀβασίλευτης Δημοκρατίας Παύλου Κουντουριώτη, ὑπῆρξε Θεοτοκικὸς βουλευτὴς Ὑδρας καὶ φίλος τῶν ἀνακτόρων ὥς τὸ διχασμὸ. Φίλος τοῦ Βενιζέλου, ἐγίνε μετὰ τὸ 1917 γιὰ ἓνα διάστημα πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδας στὸ Βελιγράδι καὶ ἀργότερα διευθυντὴς στὴν Τράπεζα Ἀθηνῶν. Ὁ Γεώργιος Κονδύλης, ἀπὸ τοὺς δυναμικοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ μεσοπολέμου, ὑπῆρέτησε ἀρχικὰ τὸν ἀντιμοναρχικὸ ἀγώνα καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση ἀβασίλευτου καθεστώτος στὴν Ἑλλάδα. Διετέλεσε ὑπουργὸς σὲ πολλὲς κυβερνήσεις καὶ τὸ 1926 ἀνέτρεψε τὴν στρατιωτικὴ δικτατορία τοῦ στρατηγοῦ Θεόδωρου Παγκάλου. Ἀπὸ τὸ 1931 ἄλλαξε ριζικὰ πολιτικὴ τοποθέτηση καὶ ἐγίνε ἡγετικὸ στέλεχος στὸ ἀντιβενιζελικὸ στρατόπεδο. Ἐπαιξε κρίσιμο ρόλο στὴν καταστολὴ τοῦ βενιζελικοῦ κινήματος τοῦ 1935 καὶ στὴν ἐπαναφορὰ τῆς μοναρχίας τὸν ἴδιο χρόνο.

Οἱ μαρτυρίες πού παραθέτουμε ἐδῶ προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἰωάννη Κουντουριώτη πού ἔχει ἐνταχθεῖ στὸ Ἑλληνικὸ Λογοτεχνικὸ καὶ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο (Ε.Λ.Ι.Α.). Εὐχαριστίες ὀφείλω στὸ κ. Δημήτρη Πόρτολο πού ἔθεσε τὸ φάκελλο μὲ τὶς ἐπιστολὲς - σημειώματα τοῦ Γ. Κονδύλη στὴ διάθεσή μου.

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ τοῦ φακέλλου ἔχει ἡμερομηνία 30 Μαΐου 1924 καὶ εἶναι γραμμένη σὲ ἐπιστολόχαρτο τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν. Ὁ Ὑπουργὸς Κονδύλης γράφει στὸν Κουντουριώτη τὰ ἀκόλουθα* :

Ἀγαπητὲ φίλε,

Τὸν κομιστὴ κ. Γεωργ. Ἀναγνωστιάδην δικηγόρον ἐκ Τρικκάλων συνέστησα εἰς τὸν κ. Ἡλιάσκον διὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐν Τρικκάλαις θεωρῶν τοῦτον κατάλληλον καὶ λόγῳ τοῦ ἠθικοῦ του καὶ τοῦ κύρους ὅπερ θὰ ἔχη ἐν Τρικκάλαις καθόσον εἶναι ἐκ τῶν καλλιτέρων τῶν Τρικκάλων οἰκογενειῶν καὶ λόγῳ τῆς μορφώσεώς του.

Ὁ κ. Ἡλιάσκος συνέστησε εἰς αὐτὸν νὰ ὑποβάλλῃ μίαν αἴτησιν καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν.

Σὰς παρακαλῶ ὅπως ἐνεργήσετε ὅ,τι εἶναι δυνατόν καὶ τοποθετηθῇ ὡς διευθυντὴς τοῦ ὑποκαταστήματος Τρικκάλων.

Με πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐξαιρετικὴν ἐκτίμησιν,

Γ. Κονδύλης

Ἀκολουθεῖ ἐπιστολὴ μὲ ἡμερομηνία 17 Ἰουνίου 1924.

Ἀγαπητὲ μου κύριε Κουντουριώτη,

Ὁ κομιστὴς τῆς παρούσης Κωνστ. Φλούλης¹ εἶναι ἰδικός μου ἄνθρωπος —πολὺ

* Διατηρήθηκε σὲ ὅλα τὰ κείμενα ἢ ὀρθογραφία τῶν πρωτοτύπων.

1. Ἀδελφὸς τοῦ ἀξιωματικοῦ Δ. Φλούλη, μέλους τοῦ «Συνδέσμου ἀδιαλλάκτων ἀξιωματικῶν» τοῦ 1923 καὶ ἀρχηγὸς τῶν πρώτων «Ταγμάτων Ἀσφαλείας» (1923), μονάδων πού διακρίνονταν γιὰ τὴν ἀντιμοναρχικὴ τους δράση.

ιδικός μου— νέος παράσχωαν υπηρεσίας και οικογενείας δωσάσης πολλούς άξιωματικούς της Ἀμόνης όμόφρονας.

Πάρα πολύ θά με ύποχρεώσητε εάν κατορθώσητε νά τόν τοποθετήσητε εις θέσιν τινά τών Μονοπωλείων όπουδήποτε της Θεσσαλίας ή άλλαχοϋ.

Ἀγωνίζομαι πρό πολλοϋ νά εϋρω μίαν δουλειάν δια τόν τίμιον αὐτόν νέον και δέν τό κατόρθωσα ακόμη. Θά σᾶς εἶμαι εϋγνώμων εάν τόν οἰκονομήσητε.

Μέ πολλήν αγάπην και ἑξαιρετικήν ἐκτίμησιν,

Γ. Κονδύλης

Στις 30 Ἰανουαρίου 1925 ὡς Ὑπουργός Ἑσωτερικῶν ζητοϋσε ἀπό τόν Κουντουριώτη νά διορίσει τόν ἀπόστρατο ταγματάρχη Ἀθ. Γκόπη «εἰ δυνατόν ἐπιθεωρητήν τῶν μονοπωλείων». Στις 6 Μαρτίου 1925, ζητοϋσε ἀπό τόν Κουντουριώτη νά ἐνισχύσει ή Τράπεζα Ἀθηνῶν τόν πρώην ἀξιωματικό Τσαγκαράκη πού ἐξέδιδε τήν ἱστορία τῆς ἀνακήρυξης τῆς ἑλληνικῆς Δημοκρατίας. Τήν ἴδια περίπου περίοδο τῆς Ὑπουργείας του ὁ Κονδύλης παρακαλοϋσε «νά ἱκανοποιηθῇ ὁ ἐκλεκτός φίλος μας κ. Ἀσκούσης ἐν τῇ διατιμῆσει τῆς οἰκίας του ζητουμένης πρός ἀγοράν ὑπό τῆς Τραπεζῆς.» Στις 8 Ἰουνίου τοῦ ἴδιου χρόνου ζητοϋσε νά ἐνισχυθεῖ ὁ Κων. Καμπουράκης ἀπό τήν Τράπεζα. Στις 7 Ἰουλίου παρακαλοϋσε νά διορισθεῖ «διαχειριστής τοῦ ἐν Κοζάνη Μονοπωλίου» ὁ Χ. Ριζόπουλος. Στις 3 Αὐγούστου ζητοϋσε τόν διορισμό τοῦ Π. Περιστέρη «εἰς τήν θέσιν διαχειριστοῦ - ἀποθηκαρίου μονοπωλείου Ἰωαννίνων».

Μεσολαβεῖ ἕνα κενό κατὰ τή περίοδο τῆς παγκαλικῆς δικτατορίας καί ἐπανέρχεται στίς 27 Ἀπριλίου 1927 μέ ἐπιστολόχαρτο τῆς πρωϊνῆς ἐφημερίδας Ἡ Ἑθνική, ζητώντας τόν διορισμό τοῦ Λεωνίδα Λεβῆ «εἰς τήν ἐταιρίαν Γοϋλεν» τονίζοντας ὅτι εἶναι ὁμοϊδεάτης «ἐκ τῶν φανατικωτέρων» πού πρόσφερε «ὑπηρεσίας ὅλως ἑξαιρετικᾶς εἰς τήν ἐθνικήν ἰδεολογίαν». Προσθέτει ἀκόμα ὅτι «εἶναι κουμπάρος μου ἐπὶ πλέον τόν ἔχω στεφανώσει ὁ ἴδιος». Σέ ἐπιστολόχαρτο ἐπίσης τῆς ἴδιας ἐφημερίδας ζητοϋσε στίς 18 Μαΐου 1927 νά ἐξυπηρετηθεῖ «ὁ ἐκ Τρικκάλων φίλος μου κ. Λιάππης προερχόμενος ἀπό τό ὑποκατάστημα Λαρίσης». Στις 11 Νοεμβρίου 1927 μέ ἐπιστολόχαρτο τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ζητοϋσε νά διορισθεῖ ὁ Θωμᾶς Μισίκας στήν διαχείριση τοῦ μονοπωλίου. Στις 27 Ἰανουαρίου 1928 ζητοϋσε τόν διορισμό τοῦ Εὐθ. Βασιλάκου στοῦ ὑποκατάστημα Ξηροχωρίου. Στις 17 Ὀκτωβρίου 1928 ζητοϋσε νά ἐνισχυθεῖ ὁ Δ. Καλωταῖος καί ὁ ἀδελφός του. Τήν ἴδια περίπου ἐποχή εἶναι γραμμένη καί παρακάτω ἐπιστολή (χωρίς ἡμερομηνία).

Φίλτατε κύριε Κουντουριώτη,

Πολύ θά με ὑποχρεώσητε εάν ὑποστηρίξητε τόν Στρατηγόν Μαντέλλον ὅπως καταλάβῃ εἰς τόν ὀργανισμόν ὑπεγγύων προσόδων μίαν θέσιν παραχωρουμένην αὐτῷ ὑπό τοῦ κ. Ἰωάννου Θεοδωρακάκου. Πρόκειται περὶ ἀξιωματικοῦ ὑπηρετήσαντος ἐνὸρκως

ἐπὶ τριακονταετίαν καὶ ἀποστρατευθέντος ὅπως ὅλοι μας μὲ σύνταξιν γλίσχρα καὶ ἀνεπαρκῆ (...).

Στις 19 Φεβρουαρίου 1929 ζητοῦσε ἀπὸ τὸν Κουντουριώτη νὰ ὑποστηρίξει τὴν «Θεοδώρα Παπαβασιλείου πρῶην διδασκάλισσαν... ὁμοϊδεάτιδα καὶ ἀναξιοπαθοῦσα». Στις 14 Μαΐου 1930, μὲ ἐπιστολόχαρτο πάντοτε τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ζητοῦσε νὰ μὴ μετατεθεῖ ὁ Δημ. Μπαϊμπᾶς ἀπὸ τὸ ὑποκατάστημα Ἀγρινίου, «πρόκειται περὶ συγγενοῦς μου». Στις 12 Μαρτίου 1931 ζητοῦσε νὰ δοθεῖ μηνιαία προθεσμία στὸν Ἡλία Ἐφέσιο «ὅπως πληρώσῃ τὴν λήξασαν ὑποχρέωσίν του». Στις 28 Νοεμβρίου 1931 ἔγραφε: «Ἐπληροφορήθην ὅτι εἰς τὴν Ἑταιρίαν ὑπεγγύων προσόδων ἐχέρευσεν μία θέσις ἀποχωρησάσης τῆς ὑπαλλήλου κυρίας Δημητρακάκη. Πολὺ θὰ μὲ ὑποχρεώσῃτε ἐὰν δώσῃτε τὴν θέσιν αὐτὴν εἰς τὸν κ. Θεόδωρον Παπαγεωργίου...» Στις 16 Ἰουνίου 1932 εὐχαριστοῦσε γιὰ «τὴν χορηγηθεῖσαν ἀναβολὴν τοῦ δανείου τῆς οἰκογενείας Ἐξάρχου Ἀγρινίου». Στις 9 Σεπτεμβρίου 1932 ζητοῦσε τὸν διορισμὸ τοῦ Λιακατῆ ἐνῶ στὸ τελευταῖο σημείωμα τοῦ φακέλλου, γραμμένο τὸν Ἰούλιο τοῦ 1933 σὲ ἐπιστολόχαρτο τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ὁ Κονδύλης, Ὑπουργὸς τῆς κυβέρνησης Π. Τσαλδάρη, ζητάει τὸ τελευταῖο του ἴσως ρουσφέτι ἀπὸ τὸν Κουντουριώτη, νὰ διορίσῃ δηλαδὴ τὸν Δ. Ρομπόκο «εἰς μία χηρεύουσαν θέσιν τῆς διαχειρίσεως Μονοπωλίων».

Ἄν ὑπολογίσουμε ὅτι ὅλες οἱ ἐπιστολὲς καὶ τὰ σημειώματα ποὺ παραθέτουμε ἐδῶ ἀπευθύνονται σὲ ἓνα μόνο ἄτομο χωρὶς ἰδιαίτερα ἐξέχουσα θέση, θὰ μπορέσουμε νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ὁ Γεώργιος Κονδύλης θὰ ἔγραψε ἑκατοντάδες ἀνάλογες ἐπιστολὲς σὲ διάφορους ὑψηλόβαθμους φίλους καὶ πελάτες του γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πολυπληθέστατη πελατεία του.

Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ Π. ΜΑΡΚΙΔΗ - ΠΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΣΤΑ ΕΠΤΑΝΗΣΑ

Λίγο μετὰ τὴν ἱδρύση τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας, στὶς 21 Μαρτίου τοῦ 1800, ὁ Πούλιος Μάρκου ἢ Βουκολίδης, ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀδελφούς, ἐκδότες τῆς «Ἐφημερίδος» τῆς Βιέννης καὶ διευθυντὴς τῶρα τῆς Τυπογραφίας Πάνου Θεοδοσίου,¹ μὲ ὑπόμνημά του, τῆς 10 Μαΐου 1800,

1. Ὁ Πούλιος Μάρκου Βουκολίδης ἢ Π. Μ. Βουκόλης ἀναφέρεται ὡς προϊστάμενος (ἀρχιεργάτης) τοῦ τυπογραφείου Θεοδοσίου τὸ 1800· βλ. σχετικὰ Γ. Σ. Πλουμίδης, *Τὸ βενετικὸν τυπογραφεῖον τοῦ Δημητρίου καὶ τοῦ Πάνου Θεοδοσίου (1755 – 1824)*, Ἀθήνα, 1969, σ. 58 καὶ 65.